

Nytt beräkningssätt för arvoden till familjehem för barn och ungdom

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Svenska Kommunförbundets rekommendationer för familjehemsersättningar för placerade barn, unga och förälder/barnplaceringar antas, att gälla fr.o.m. den 1 januari 2003.
2. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att i samverkan med socialtjänstnämnden och några stadsdelsnämnder genomföra en översyn av nivågruppering för familjehemsersättningarna.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Ärendet

Socialtjänstnämnden godkände vid sitt sammanträde den 26 november 2002 att föreslå kommunstyrelsen att från om med 1 januari 2003 anta Svenska Kommunförbundets rekommendation, *bilaga*, till nytt beräkningssätt för familjehemsarvoden.

Arvoden till familjehemmen skall följa löneutvecklingen inom olika vårdyrken. Omkostnadsersättning utgår som tidigare utifrån prisbasbeloppet. Det nya sättet att beräkna arvoden till familjehemmen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Svenska Kommunförbundet har uppskattat att det nya beräkningssättet innebär en kostnadsökning för kommunerna med cirka 20 procent.

Det nya beräkningssättet syftar till att underlätta för socialtjänsten att behålla och rekrytera familjehem.

Beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstnämnden. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret som föreslår att förslag till nytt beräkningssätt för familjehemsersättningar godkänns.

Mina synpunkter

Det är positivt att centrala rekommendationer för beräkning av familjehemsersättningar föreslås. Därutöver behövs även en översyn av stadens riktlinjer om familjevård för barn och ungdom.

Det är svårt att beräkna merkostnaden för det nya beräkningssättet. Stadsdelsnämnderna har fått pris- och lönekomensation för denna verksamhet och merkostnaderna bör kunna rymmas inom pris- och lönekomensationen. Ev. merkostnader behandlas i samband med avstämningsärendet.

Stadsledningskontoret, framför i sitt yttrande, att kopplingen till löneutvecklingen inom olika vårdyrken innebär ett nytt förhållningssätt till familjehemsuppdraget. En översyn av vilka principer för arvode och nivågruppering som gäller i staden bör därför göras.

Jag instämmer i stadsledningskontorets synpunkter och föreslår att denna översyn görs i nära samverkan med socialtjänstnämnden och några stadsdelsnämnder. De nya principerna för arvode och nivågrupper skall vara klar inför budget 2004.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Svenska Kommunförbundets rekommendationer för familjehemsersättningar för placerade barn, unga och förälder/barnplaceringar antas, att gälla fr.o.m. den 1 januari 2003.
2. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att i samverkan med socialtjänstnämnden och några stadsdelsnämnder genomföra en översyn av nivågruppering för familjehemsersättningarna.

Stockholm den 11 december 2002

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Socialtjänstnämnden godkände vid sitt sammanträde den 26 november 2002 att föreslå kommunstyrelsen att från och med 1 januari 2003 anta Svenska Kommunförbundets rekommendation, bilaga, till nytt beräkningssätt för familjehemsarvoden.

Arvoden till familjehemmen skall följa löneutvecklingen inom olika vårdyrken. Omkostnadsersättning utgår som tidigare utifrån prisbasbeloppet. Det nya sättet att beräkna arvoden till familjehemmen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Svenska Kommunförbundet har uppskattat att det nya beräkningssättet innebär en kostnadsökning för kommunerna med cirka 20 procent.

Det nya beräkningssättet syftar till att underlätta för socialtjänsten att behålla och rekrytera familjehem.

Familjehemmens ersättningar:

Förslaget innebär att arvoden skall höjas från lägst 105 kr/dag till 127 kr/dag och i det högsta alternativet från 237 kr/dag till 285 kr/dag. Arvodet utgår årets alla dagar som barnet vistas på familjehemmet.

Socialtjänstnämnden beslutade på sitt sammanträde den 26 november 2002 följande.

1. Kommunstyrelsen föreslås att från och med den 1 januari 2003 anta Svenska Kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av familjehemsarvoden till familjehem för barn, unga och förälder/barnplaceringar
2. Förvaltningen fick i uppdrag att genomföra en översyn av stadens riktlinjer om Familjevård för barn och ungdom, där även släkthemmens roll ska belysas.
3. Paragrafen justerades omedelbart.
4. Därutöver anfördes följande.

Det är positivt att centrala rekommendationer för beräkning av familjehemsersättningar föreslås. Staden måste genomföra en översyn av sina riktlinjer gällande familjehemmen för att ytterligare förbättra verksamheten.

Reservation anfördes av ledamöterna *Joakim Larsson m.fl.* (m) och tjänstgörande ersättaren *Petter Odmark* (fp) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren *Jamie Bolling* (mp) enligt följande.

Om jag hade deltagit i beslutet skulle jag ha anslutit mig till det förslag som lämnades av ordföranden *Margareta Olofsson m.fl.* (v) och ledamöterna *Monika Lindh m.fl.* (s).

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren *Ingrid Lindvall* (sp) enligt följande.

Om jag hade deltagit i beslutet skulle jag ha anslutit mig till det förslag som lämnades av ledamöterna *Joakim Larsson m.fl.* (m) och tjänstgörande ersättaren *Petter Odmark* (fp).

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen att från och med 2003-01-01 anta Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av familjehemsarvoden till familjehem för barn, unga och förälder/ barnplaceringar.

Sammanfattning

Stockholms stad följer med vissa mindre justeringar och förtydliganden sedan 1992 de av Svenska kommunförbundet rekommenderade familjemersättningarna för placerade barn och unga samt föräldrar och barn som är placerade tillsammans.

De låga arvoden har bidragit till att det skapats ett missnöje bland familjehemmen, vilket lett till svårigheter att rekrytera och behålla dessa. En förändring av beräkningssättet av arvodet till familjehemmen har därmed blivit aktuell.

Det nya beräkningssättet av familjehemsarvoden som gäller från och med år 2003 beräknas med utgångspunkt i löneutvecklingen inom olika vårdyrken och inte utifrån prisbasbeloppet. Omkostnadsersättningen beräknas som hittills utifrån prisbasbeloppet. Förvaltningen föreslår att staden antar Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av familjehemsarvoden till familjehem för barn, unga och förälder/ barnplaceringar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben för utredning och projekt.

Bakgrund

Socialtjänstnämnden godkände vid sitt sammanträde den 26 november 2002 att föreslå kommunstyrelsen att från och med 1 januari 2003 anta Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av familjehemsarvoden.

Arvoden till familjehemmen skall följa löneutvecklingen inom olika vårdyrken. Omkostnadsersättning utgår som tidigare utifrån prisbasbeloppet. Det nya sättet att beräkna arvoden till familjehemmen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Svenska kommunförbundet har uppskattat att det nya beräkningssättet innebär en kostnadsökning för kommunerna med cirka 20 procent. Beräkningssättet syftar till att underlätta för socialtjänsten att behålla och rekrytera familjehem.

Familjehemmens ersättningar:

Förslaget innebär att arvoden skall höjas från lägst 105 kr/dag till 127 kr/dag och i det högsta alternativet från 237 kr/dag till 285 kr/dag. Arvodet utgår årets alla dagar som barnet vistas på familjehemmet.

Förändrat beräkningssätt av arvoden

I nuvarande ersättningssystem beräknas såväl omkostnadsersättning som arvode utifrån prisbasbeloppet. Under senare år har det uppmärksammats att arvoden ökat för lite i jämförelse med löneutvecklingen bland anställda i jämförbara vårdyrken. Under perioden 1994-2001 har nuvarande beräkningssätt medfört att arvoden ökat med 5 procent medan lönerna i genomsnitt ökat med cirka 25 procent. Detta har bidragit till att det skapats ett missnöje bland familjehemmen, vilket lett till svårigheter att rekrytera och behålla dessa. En förändring av beräkningssättet av arvodet till familjehemmen har därmed blivit aktuell.

Svenska Kommunförbundets styrelse beslutade 2002-09-06

att Svenska Kommunförbundet även fortsättningsvis ger ut rekommendationer avseende kommunernas ersättningar till familjehemmen

att arvoden till familjehemmen skall följa löneutvecklingen inom vård- och omsorgsyrkana och

att det nya beräkningssättet skall börja tillämpas från och med år 2003 och genomföras senast under år 2004.

2002-10-29 utkom Svenska kommunförbundet med Cirkulär 2002:98, Ersättningar vid familjehemsvård av barn, unga och vid förälder/barnplaceringar, vilket ersätter tidigare cirkulär från 1992.

Det nya beräkningssättet av arvodet innebär att eftersläpningen rättas till genom att arvoden höjs med 20 procent från och med januari 2003. Därefter sker en årlig höjning per den 1 januari med det då senast kända genomsnittet av lönehöjningarna i vård- och omsorgsyrkana. I genomsnitt har löneutvecklingen sedan år 1994 varit 3 procent årligen inom dessa yrken.

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Förvaltningen anser att det är bra med centrala rekommendationer för beräkning av familjehemsersättningarna och att Svenska kommunförbundets förslag på förändrat beräkningssätt av arvoden är rimligt. Det är svårt att rekrytera nya familjehem och det är viktigt att värna om denna vårdform som för de flesta barn och ungdomar bedöms vara bättre än vård på institution. De låga arvoden har inte underlättat möjligheten att rekrytera och behålla familjehem. flera skäl till att följa de centrala rekommendationerna för beräkning av familjehemsersättningarna är att undvika en ekonomisk förhandlingssituation mellan socialtjänsten och det tilltänkta familjehemmet. Barnets bästa ska alltid stå i centrum och när det blir aktuellt att placera ett barn i familjehem bör valet av familjehem fokuseras på att bereda barnet det hem som är bäst för barnet och inte det familjehem som är billigast för kommunen. De centrala rekommendationerna bedöms även vara ett hjälpmedel för att undvika en kostnadsdrivande konkurrens om familjehemmen mellan kommunerna utan att det sker en motsvarande lönehöjningssituation. Det nya beräkningssättet kommer att innebära en kostnadsökning för stadsdelsnämnderna och socialtjänstförvaltningen. För att komma ifatt eftersläpningen bedöms stadens årskostnad för familjehemsplaceringar av barn och unga öka med omkring 13 mkr år 2003, baserat på engångshöjningen av arvoden med 20 procent. Kostnadsökningen är svårberäknad eftersom det finns olika ersättningsnivåer beroende på skilda krav på familjehemmets arbetsinsatser. I finansborgarrådets förslag till budget för 2003 har höjningen av ersättningen till familjehemmen för barn och ungdom uppmärksamats och beaktats i form av medlen för pris och lönekompensation. Svenska kommunförbundet rekommenderar att det nya beräkningssättet skall börja tillämpas från och med år 2003 och genomföras senast under år 2004. Förvaltningens förslag är att staden beslutar anta det nya beräkningssättet från 2003-01-01 för att inte riskera att konkurreras ut av andra kommuner. En tidplan för det praktiska tillvägagångssättet måste dock utarbetas och det är troligt att det kommer att bli nödvändigt att betala ut arvodesökningen för de första månaderna retroaktivt. Staden bör samordna tidpunkten för utbetalningarna genom centrala anvisningar.

En översyn av stadens riktlinjer om Familjevård för barn och unga, avsnitten om familjehemsersättningar och beräkningstabeller för familjehemsersättning, är också nödvändig att genomföra under 2003.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 9 december 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att förslag till nytt beräkningsätt för familjehemsersättningar godkänns. Systemet för omkostnadsersättningar behöver inte förändras.

I Stockholm finns omkring 1 000 placerade barn och ungdomar. Stadsdelsnämnderna avtalar direkt med familjehemmen om villkoren, inklusive arvode och omkostnadsersättning.

Enligt uppgift från stadens ekonomisystem har staden betalt ut 27,1 mnkr hittills under år 2002. För år 2001 redovisade staden en kostnad på totalt 54,3 mnkr. Stadsledningskontoret uppskattar att det nya beräkningssättet kommer att innebära en kostnadsökning för stadsdelsnämnderna med 5,0 mnkr utöver vad som redan har lagts ut i finansborgarrådets förslag till budget för 2003. Fördelningen sker i samband med avstämningsärendet genom fördelningsnyckeln för Individ och familjeomsorgen avseende barn och ungdom.

Höjningen av arvodet med 20 procent skall beräknas utifrån arvodesersättningen som gällt för 2002. Det nya arvodet skall börja gälla fr.o.m. 1 januari 2003. Stadsdelsnämnderna skall ha fastställt de nya arvodesbeloppen med familjehemmen senast 1 mars 2003 samt betalat ut eventuella retroaktiva ersättningar.

Riksdagens revisorer har granskat i vilken utsträckning de mål och regler som socialtjänsten har formulerat för familjehemsvården efterlevs. I denna rapport nämns även problemen kring ekonomisk ersättning till familjehem. Revisorerna tar dock inte ställning till frågan om familjehemsuppdrag skall räknas som förvärvsarbete istället för ett uppdrag utan hänvisar i denna fråga till föreslagna arbetet med att ta fram en strategi för familjehemsvårdens långsiktiga utveckling. Stadsledningskontoret anser att kopplingen till löneutvecklingen inom olika vårdtyper innebär ett nytt förhållningssätt till familjehemsuppdraget. Stadsledningskontoret anser därför att det är nödvändigt att göra en översyn vilka principer för arvode och nivågruppering som gäller i staden. Denna översyn skall göras i nära samverkan med socialtjänstnämnden och några stadsdelsnämnder. De nya principerna för arvode och nivågrupper skall vara klar inför budget 2004.